

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM OCENIANIA UCZNIA

**NIEPEŁNOSPRAWNEGO INTELEKTUALNIE
W STOPNIU UMIARKOWANYM I ZNACZNYM**

Rozdział I

ZAŁOŻENIA OCENIANIA WEWNĄTRZSZKOLNEGO

§ 1

1. Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym polega na integralnej relacji funkcji wychowawczej, dydaktycznej i opiekuńczej szkoły, z uwzględnieniem specyficznych form i metod pracy oraz zasad nauczania. Kształcenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym polega na wychowaniu i nauczaniu całościowym, zintegrowanym, opartym na wielozmysłowym poznawaniu otaczającego świata. Cały okres pobytu ucznia w szkole podstawowej, a następnie w gimnazjum polega na dostosowaniu działań edukacyjnych do jego indywidualnych możliwości i potrzeb oraz własnego tempa pracy. Uwzględnianie potrzeb psychicznych i fizycznych ucznia niepełnosprawnego intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym w działaniach dydaktyczno-wychowawczych stanowi warunek uzyskania dobrych wyników w tym procesie. Na poszczególnych etapach edukacyjnych w miarę zmian zachodzących w rozwoju uczniów, w wyniku rozbudzenia ich zainteresowań i zdolności wyodrębnia się obszary oddziaływań edukacyjnych.
2. Etapy edukacyjne:

1) **I etap edukacyjny** - zespół klasowy I-III – edukacja wczesnoszkolna

2) **II etap edukacyjny** - klasa IV, V, VI:

- funkcjonowanie w środowisku
- muzyka z rytmiką
- plastyka
- technika
- wychowanie fizyczne
- religia

3) **III etap edukacyjny** - gimnazjum (klasy I, II, III)

- funkcjonowanie w środowisku
- muzyka z rytmiką
- plastyka
- technika
- wychowanie fizyczne
- religia

3. Zadania nauczyciela w pracy z uczniem:

- 1) ustalanie dla każdego ucznia oceny poziomu funkcjonowania;
- 2) opracowanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla każdego ucznia na podstawie wielospecjalistycznej oceny poziomu jego funkcjonowania;
- 3) właściwy dobór metod i form pracy i środków dydaktycznych;
- 4) ukierunkowanie oddziaływań wychowawczych i edukacyjnych, w celu usprawnienia funkcji najmniej zaburzonych;
- 5) koncentrowanie się na potencjalnych możliwościach i zdolnościach ucznia;
- 6) przygotowanie uczniów do uczestnictwa w życiu społecznym;

- 7) indywidualizacja w doborze odpowiednich oddziaływań;
- 8) wdrażanie najlepszych wzorców edukacyjnych;
- 9) wyzwalanie twórczej aktywności ucznia poprzez różnorodne formy ekspresji;
- 10) współpraca z psychologiem i logopedą w celu tworzenia optymalnych warunków rozwoju ucznia;
- 11) oparcie procesu dydaktycznego i wychowawczego o szeroko rozumianą zasadę indywidualizacji kształcenia oraz operatywności uczniów w oparciu o zdobyte umiejętności;
- 12) troska i dbałość o zdrowie psychiczne i sprawność fizyczną uczniów;
- 13) ścisła więź i współpraca z domem rodzinnym;
- 14) włączanie rodziców w proces edukacji dzieci;

Rozdział II MODYFIKACJA ZACHOWANIA

§ 2 Zachowania niepożądane i sposoby ich eliminowania

Występowanie zachowań niepożądanych u ucznia niepełnosprawnego intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym przejawiają się najczęściej wzmożonymi atakami agresji pośredniej i bezpośredniej, brakiem zainteresowania tokiem zajęć lekcyjnych, zaburzonych kontaktach z rówieśnikami, nadpobudliwością psychoruchową, niestabilnością emocjonalną, brakiem akceptacji obecności innych osób, zmiany otoczenia, stereotypii słownych, podporządkowaniu się regułom i podejmowaniem zadań. W celu eliminowania zachowań niepożądanych w ośrodku stosowana jest metoda polegająca na modyfikowaniu zachowania. Opiera się ona na idei, że to, co robimy jest kształtowane przez to, co dzieje się bezpośrednio po tym, (jeżeli jest to przyjemne – następnym razem uczynimy to tym chętniej, jeśli nie – zniechęci nas). Żeby, więc modyfikować zachowania ucznia, musimy wiedzieć, co on lubi i znać przyczynę negatywnych zachowań. Uwzględniając specyfikę kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz zwracając szczególną uwagę na ich godność i autonomię, w systemie oceniania stosujemy przede wszystkim ocenę umiejętności ucznia w pojęciu wieloaspektowym oraz wzmocnienia pozytywne.

Rozdział III

§ 3 Cele oceniania umiejętności ucznia niepełnosprawnego intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym

1. Wszechstronna stymulacja rozwoju psychoruchowego ucznia;
2. Motywowanie ucznia do aktywnej pracy;
3. Kształtowanie poczucia sprawstwa pozytywnego i autonomicznego;
4. Dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i indywidualnych zainteresowaniach i uzdolnieniach ucznia;

5. Umożliwienie nauczycielom dostosowanie organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej;
6. Doskonalenie umiejętności sterowania swoim zachowaniem zarówno w miejscach publicznych, jak i prywatnych, wobec osób bliskich i obcych, umiejętności mówienia „nie” w sytuacji zagrożenia;
7. Świadome uczestnictwo w życiu społecznym na równi z innymi członkami społeczeństwa, przestrzeganie ogólnie przyjętych norm zachowania.

§ 4

Kryteria oceniania umiejętności edukacyjnych ucznia niepełnosprawnego intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym

1. Umiejętności komunikacyjne:
 - a) rozumienie prostych poleceń;
 - b) rozumienie treści krótkich opowiadań (odpowiada na pytanie, nie udziela odpowiedzi);
 - c) porozumiewanie się z otoczeniem w najpełniejszy sposób werbalnie lub pozawerbalnie (piktogramy, gesty, rozwinięte zdania, proste zdania, pojedyncze wyrazy);
 - d) układanie historyjki obrazkowej (układa samodzielnie, układa z pomocą, nie rozumie zależności między obrazkami);
 - e) rozumienie niezłożonych poleceń (szybko rozumie, wymaga powtórzeń, nie rozumie w pełni polecenia mimo powtórzeń);
 - f) zapamiętanie treści słownych (wierszy, piosenek) – (odtwarza treść wiernie, nieznacznie zniekształca treści, nie może zapamiętać);
 - g) posługiwanie się nazwami dni tygodnia i pór roku (zna i zachowuje kolejność, myli kolejność, nie zna);
 - h) rozpoznawanie i nazywanie liter drukowanych (zna, popełnia błędy, nie stosuje);
 - i) układa w pamięci i według wzoru wyrazy z liter (układa poprawnie, robi błędy, nie układa poprawnie);
 - j) czytanie (czyta teksty, czyta proste zdania, łatwe wyrazy, nie czyta, czyta wyrazami, sylabami, głoskuje, popełnia błędy przy czytaniu);
 - k) przepisywanie wyrazy, zdania i krótkie teksty (pisane, drukowane);
 - l) odwzorowuje kształty liter (wszystkie litery, określone litery);
 - m) pisze po śladzie (ciągłym, kropkowanym, linią ciągłą, przerywaną, nie pisze);
 - n) pisanie swojego imienia i nazwiska samodzielnie (zna, podaje, zapisuje swój adres).
2. Umiejętności matematyczne:
 - a) rozpoznawanie i nazywanie cyfr od 0 do 10 (zna, popełnia błędy, nie zna);
 - b) rozumienie i stosowanie znaków: < ;> ;= ;+ ; -; (stosuje, popełnia błędy, nie stosuje);
 - c) odwzorowywanie podstawowych kształtów – koło, kwadrat, prostokąt (poprawne, trochę zmienione, zniekształcone, nie potrafi);
 - d) kreślenie prostych odcinków przy pomocy linijki (potrafi, częściowo, nie potrafi);
 - e) rozpoznawanie i nazywanie prostych figur geometrycznych (rozpoznaje i nazywa, wskazuje jedną, nie rozpoznaje);

- f) posługiwanie się pieniędzmi (rozpoznaje wartość monet, nie zna wartości);
- g) rozumienie i nazywanie stosunków przestrzennych – kierunek, położenie, odległości, styczność (potrafi, myli, nie potrafi);
- h) rozumienie i nazywanie wielkości, ciężaru, czasu (potrafi, myli, nie potrafi);
- i) umiejętność zapisywania cyfr odpowiadających poszczególnym liczbom;
- j) dodawanie i odejmowanie w zakresie, z przekroczeniem progu dziesiątkowego;
- k) rozumienie tekstu prostych zadań tekstowych (rozwiązuje i rozumie, nie rozumie);
- l) porządkowanie liczb w kolejności wzrastającej lub malejącej.

3. Umiejętności przyrodnicze:

- a) dostrzeganie i określanie zmian zachodzących w przyrodzie w różnych porach roku;
- b) rozpoznawanie roślin i zwierząt w najbliższym otoczeniu;
- c) określanie charakterystycznych cech krajobrazu;
- d) rozumienie konieczności ochrony środowiska;
- e) opisywanie warunków życia niektórych zwierząt;
- f) znajomość sposobu ochrony organizmu przed czynnikami szkodliwymi;
- g) świadomość własnego ciała, higiena, zdrowie;
- h) znajomość najbliższego otoczenia (szkoła, poczta, przychodnia, sklepy, punkty usługowe).

4. Umiejętności artystyczne:

- a) rysunek dowolny (bogaty w szczegóły, schematyczny, ubogi w szczegóły, niechęć do rysowania);
- b) rysunek postaci ludzkiej (posiada podstawowe części, brak niektórych elementów, głowonogi, mało czytelny);
- c) rozpoznawanie i nazywanie podstawowych kolorów i ich pochodnych (rozpoznaje i nazywa, myli się, nie rozpoznaje i nie nazywa);
- d) ewentualne trudności przy rysowaniu (trudności w rozplanowaniu rysunku, obracanie rysunku, obracanie karty rysunkowej);
- e) wykonuje pracę plastyczną na określony temat (samodzielnie, według wzoru, nie potrafi);
- f) wypowiadanie się o własnej pracy plastycznej i o pracach kolegów;
- g) cięcie po śladzie (ciągłym, kropkowanym, nie potrafi);
- h) wycinanie według skomplikowanego wzoru (potrafi, nie potrafi);
- i) szycie (fastryga, przyszywanie guzików);
- j) modelowanie (rozpoznawalne kształty, ugniatanie);
- k) wydzieranki (samodzielnie wypełnia kontury, wychodzi poza kontury, nie potrafi);
- l) ilustrowanie ruchem ręki (naśladuje, potrafi samodzielnie, nie podejmuje zadania);
- m) śpiew kilku piosenek;
- n) tworzenie prostych rytmów i melodii.

5. Sprawność ruchowa:

- a) ogólna sprawność ruchowa (dobra, przeciętna, słaba);

- b) sprawność rąk (dobra, przeciętna, słaba);
 - c) ewentualne zaburzenia lateralizacji (prawa ręka, lewa ręka);
 - d) tempo pracy manualnej (dobre, nierówne, wolne);
 - e) koordynacja wzrokowo-ruchowa;
 - f) utrzymanie równowagi ciała;
 - g) wykonywanie ćwiczeń gimnastycznych.
6. Umiejętności samoobsługowe
- a) Jedzenie:
 - sygnalizuje w każdy możliwy sposób poczucie dyskomfortu spowodowanego głodem, bólem, potrzebami fizjologicznymi, odczuwaniem zimna i gorąca;
 - spożywanie pokarmów o różnej konsystencji z uwzględnieniem czynności gryzienia, żucia, przełykania;
 - estetyczne spożywanie posiłków;
 - zachowanie przy stole w sposób akceptowalny;
 - b) Poruszanie się:
 - odszukanie właściwego pomieszczenia w szkole (dotarcie do klasy, sali gimnastycznej);
 - przejście przez jezdnię w miejscu do tego przeznaczonym;
 - poruszanie się środkami komunikacji miejskiej celem dotarcia do szkoły;
 - odszukanie drogi do specyficznych miejsc w sąsiedztwie: kościoła, szpitala, boiska;
 - c) Higiena osobista:
 - opanowanie czynności fizjologicznych (całkowicie, z pomocą);
 - posiadanie nawyków higienicznych (bez przypominania, z pomocą, z własnej inicjatywy);
 - zachowanie właściwej czystości rąk, twarzy, zębów, włosów;
 - zostawienie po sobie porządku po wykonaniu czynności higienicznych, spuszczenie wody w toalecie;
 - d) Dbłość o ubiór:
 - dobór stroju do aury pogodowej, sytuacji, pory dnia;
 - zapinanie i rozpinanie różnych zapięć;
 - rozbieranie i ubieranie się (samodzielnie, z pomocą);
 - dobieranie odzieży do odpowiedniej części ciała (sam, z pomocą);
 - e) Dbłość o zdrowie:
 - wykazanie ostrożności podczas prac gospodarskich, przy używaniu sprzętu;
 - umiejętność właściwego zachowania się przy skaleczeniu, zwrócenie się o pomoc do dorosłego;
 - sygnalizowanie o złym samopoczuciu, wskazanie na lokalizację bólu;
 - znajomość roli lekarstw.

§5

1. Kryteria oceniania zachowania:
- a) umiejętność współdziałania w zabawie (najczęściej tak, czasami tak, najczęściej nie);
 - b) inicjatywa w działaniu (wykazuje, czasami wykazuje);
 - c) współpraca z innymi, pomoc kolegom (zawsze, czasami, nie współpracuje)
 - d) samodzielność w pracy (zawsze samodzielnie, czasami oczekuje pomocy, najczęściej szuka pomocy);

- e) koncentrowanie się na wykonywanym zadaniu (długotrwałe skupianie uwagi, uwaga rozproszona, nie koncentruje uwagi);
- f) dążenie do ukończenia zadania (zawsze doprowadza pracę do końca, czasami przerywa, najczęściej nie kończy);
- g) formy zachowania pozytywnego: umiejętności organizacyjne, pomoc kolegom, postępowanie zwrotami grzecznościowymi, koleżeństwo, zdyscyplinowanie i inne;
- h) formy zachowania budzące niepokój: bierność, nadrucliwość, agresywność, reakcje nieadekwatne do bodźca, inne.

2. Sposoby eliminowania zachowań niepożądanych:

- a) odbieranie przyjemności – przerwa we wzmocnieniach pozytywnych, np. przy objawieniu się złych nawyków (zachowanie agresywne);
- b) wygaszanie – ignorowanie zachowań niepożądanych ważne jest, aby negatywne zachowanie nigdy nie doczekało się wzmocnienia pozytywnego.

3. Etapy eliminowania zachowań niepożądanych:

- c) nazywanie problemu;
- d) informacje dotyczące sytuacji, w jakich występują zachowania;
- e) co daje takie zachowanie – korzyści z zachowań pożądanym, społecznie akceptowanych;
- f) zmiana sytuacji – modyfikowanie otoczenia;
- g) ignorowanie.

Rozdział IV

§ 6

Zasady stosowania wzmocnień w ocenianiu ucznia niepełnosprawnego intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym

1. Nawet niewielkie postępy ucznia wzmocniane są pozytywnie, natomiast brak postępu nie pogłębia wartości negatywnych:
 - a) zasada jak najszybciej zastosować wzmocnienie pozytywne po pożądanym zachowaniu;
 - b) zasada ograniczenia określonego wzmocnienia tylko do sytuacji edukacyjnych;
 - c) zasada wyraźnego (zrozumiałego dla ucznia) stosowania wzmocnienia;
 - d) zasada stopniowego zmniejszania częstotliwości stosowania wzmocnienia wraz z opanowaniem przez ucznia danej czynności.
2. Rodzaje wzmocnień:
 - a) wzmocnienie pierwotne – konieczne do życia (jedzenie, picie, sen);
 - b) wzmocnienie społeczne – pochwały, pieszczoty – wszystko to, co jest związane z opanowaniem przez ucznia danej czynności;
 - c) wzmocnienie stymulujące – nie należące do powyższych, a stanowiące nagrodę dla określonej osoby (np. zabawki, muzyka, taniec, oglądanie książek itp.).

Rozdział V

§ 7

Ocenianie ucznia niepełnosprawnego intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym

1. Ocenianie ucznia niepełnosprawnego intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym polega na zbieraniu informacji o uczniu i przekazywanie tej wiedzy rodzicom. Ocena podkreśla zmiany w rozwoju dziecka, wynikające ze stosowania wskazówek zawartych w kartach umiejętności ucznia. Ocenianie osiągnięć rozwojowych ucznia oparte jest również o wyniki „Karty obserwacji osiągnięć edukacyjno-wychowawczych ucznia SOSW „Okruszek” w Kołobrzegu” (zał. nr 4). Kluczową rolę w ocenie ma poziom realizacji zadań zawartych w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym. Przy ustalaniu oceny opisowej z zajęć wychowania fizycznego, plastyki, techniki, muzyki, brany jest pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia, systematyczność udziału oraz aktywność.
2. Jawność oceny:
 - a) nauczyciel zapoznaje rodziców na początku roku szkolnego z Indywidualnym Programem Edukacyjno-Terapeutycznym danego ucznia;
 - b) program uwzględnia w szczególności możliwości i potencjały ucznia, wynikające z przeprowadzonej wieloaspektowej diagnozy;
 - c) w ciągu roku szkolnego rodzice (prawni opiekunowie) są informowani na bieżąco o stopniu realizacji programu, o osiągnięciach i trudnościach. Są zachęceni do realizowania pracy edukacyjnej w domu;
 - d) rodzice zapoznawani są z treścią oceny opisowej śródrocznej i rocznej.

§ 8

Klasyfikacja śródroczna i roczna

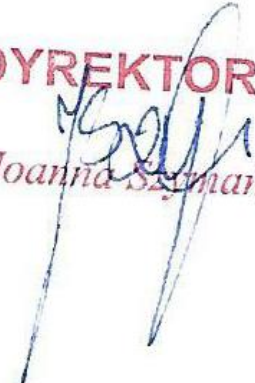
1. Klasyfikacja śródroczna ucznia niepełnosprawnego intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym polega na okresowym podsumowaniu przez nauczyciela jego osiągnięć edukacyjnych z zajęć edukacyjnych określonych w szkolnym planie nauczania i ustaleniu oceny opisowej (zał. nr 1) w odniesieniu do indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, na bieżąco modyfikowanego do potrzeb i możliwości ucznia oraz karty umiejętności ucznia (zał. nr 2). Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny opracowany jest w oparciu o diagnozę przeprowadzoną na podstawie Karty obserwacji osiągnięć edukacyjno-wychowawczych ucznia SOSW „Okruszek” w Kołobrzegu oraz Profilu Psychoedukacyjnego PEP-R. O postępach w rozwoju ucznia informowani są rodzice (prawni opiekunowie) podczas indywidualnych spotkań oraz zajęć otwartych.
2. Dyrektor szkoły zwalnia ucznia z wykonywania określonych ćwiczeń fizycznych na zajęciach wychowania fizycznego na podstawie opinii, o ograniczonych możliwościach wykonywania przez ucznia tych ćwiczeń wydanej przez lekarza, na czas określony w tej opinii.

3. Klasyfikacja roczna jest podsumowaniem całorocznej pracy edukacyjno-wychowawczej, informuje o poziomie realizacji IPET i osiągnięciach edukacyjno-wychowawczych ucznia. Jest przedstawiona w sposób opisowy na świadectwie szkolnym i w Arkuszu ocen ucznia upośledzonego umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym uczęszczającego do szkoły podstawowej lub gimnazjum.
- a) Uczniom niepełnosprawnym intelektualnie można przedłużyć okres nauki na każdym etapie edukacyjnym, co najmniej o rok, zwiększając proporcjonalnie liczbę godzin zajęć edukacyjnych, a uczniom rozpoczynającym naukę w roku szkolnym 2012/2013 można przedłużyć okres nauki na każdym etapie edukacyjnym o jeden rok, zwiększając proporcjonalnie liczbę godzin zajęć edukacyjnych.
 - b) Decyzję o przedłużeniu uczniowi okresu nauki podejmuje rada pedagogiczna na podstawie szczegółowej analizy osiągnięć edukacyjnych ucznia i pozytywnej opinii TEAM, oraz zgody rodziców (prawnych opiekunów) ucznia. Przedłużenie okresu nauki nie jest tożsame z powtarzaniem klasy. Fakt ten regulują odrębne przepisy.
 - c) Decyzję o przedłużeniu uczniowi okresu nauki, rada pedagogiczna podejmuje, nie później niż:
 - w przypadku szkoły podstawowej: do końca lutego danego roku szkolnego odpowiednio w klasie III i w klasie VI,
 - w przypadku gimnazjum: do końca lutego danego roku szkolnego w ostatnim roku nauki w gimnazjum.
 - d) Fakt przedłużenia uczniowi okresu nauki odnotowuje się:
 - w arkuszu ocen z zapisem „przedłużono okres nauki o rok”.
 - uczniowi, któremu przedłużono okres nauki wydaje się zaświadczenie dotyczące przebiegu nauczania(zał. nr 5)
 - e) Uczniowie niepełnosprawni intelektualnie uczęszczający do gimnazjum biorą udział w realizacji projektu edukacyjnego. Informację o udziale ucznia w realizacji projektu edukacyjnego oraz temat projektu wpisuje się na świadectwie ukończenia gimnazjum.

Załączniki:

- 1) Ocena opisowa umiejętności ucznia.
- 2) Karta umiejętności uczniów.
- 3) Profil Psychoedukacyjny PEP-R.
- 4) Karta obserwacji osiągnięć edukacyjno-wychowawczych ucznia SOSW „Okruszek” w Kołobrzegu.
- 5) Zaświadczenie dotyczące przebiegu nauczania ucznia.

DYREKTOR

mgr Joanna Szymańska